

راهنمای ایمنی

ایمنی را جدی بگیرید

علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد

آیا میدانید انفجار حاصل از نشت گاز خطرات جانی و مالی به همراه دارد.

این دستور العمل کاربردی حاصل سال ها تجربه علمی و فنی است، حداقل سه ماهی یکبار ۲۰ دقیقه زمان برای یادآوری و نکات مهم اختصاص دهید شک نکنید که ایمنی و آسایش را برای خود و خانواده فراهم خواهید کرد.

حوادث ناشی از گاز به دو دسته تقسیم می شوند:

آتش سوزی و انفجار

در این دسته از حوادث، ابتدا به علل مختلف گاز نشت نموده و در فضای آشپزخانه یا منزل منتشر می شود، سپس عاملی مانند جرقه و یا شعله، گاز را مشتعل نموده و سبب انفجار و آتش سوزی میگردد.

برخی از علل نشت گاز عبارتند از:

- ۱) محکم نبودن شیلنگ دستگاه گازسوز در دو سر اتصال آن توسط بست فلزی
- ۲) استفاده از شیلنگ های طولانی و در معرض برخورد بودن و یا حرارت دیدن آنها
- ۳) فرسوده و یا غیر استاندارد بودن شیلنگ ها
- ۴) در پوش نداشتن شیرهای مصرفی که مورد استفاده نیستند
- ۵) دخالت افراد ناوارد در تعمیر و دستکاری دستگاه های گاز سوز
- ۶) استفاده از دستگاه های گاز سوز غیر استاندارد و غیر مجاز
- ۷) استفاده از سیم جهت اتصال در سر شیلنگ گاز به جای بست فلزی

گاززدگی

این دسته از حوادث معمولا در اثر نداشتن دودکش مناسب برای دستگاه های گازسوز، به خصوص بخاری و آبگرمکن، یا عدم تهویه کافی فضای اتاق روی می دهند. سوختن ناقص گاز و تجمع گازهای مسموم کننده (مونوکسیدکربن) و یا کمبود اکسیژن سبب مسمویت افرادی که در چنین فضایی تنفس می کنند، شده و به گاززدگی آنها می انجامد.

دستکاری در رگولاتور و رگولاتور گاز

رگولاتور و کنتور گاز توسط شرکت گاز ناحیه بارعایت تمام نکات ایمنی و فنی در محل مناسب نصب میگردد. در صورت لزوم فقط شرکت گاز ناحیه مجاز است محل آنها را تغییر دهد.

رگولاتور مجهز به وسایل ایمنی خاصی است که در صورت بروز تغییرات فاحش فشار در شبکه لوله کشی گاز شهر به طور خودکار جریان گاز را قطع میکند تا مصرف کننده ها در معرض خطر قرار نگیرند. در صورت روبرو شدن با

موارد قطع گاز یا نشت گاز از تنظیم کننده یا کنتور، باید از هر گونه دستکاری در آنها خودداری و از شرکت گاز ناحیه درخواست کمک گردد.

شیر مصرف

لوله گاز مربوط به هر دستگاه گاز سوز به یک شیر مصرف مجهز است تا در مواقع ضروری بتوان با بستن این شیر از ورود گاز به دستگاه جلوگیری نمود.

- ۱) هر دستگاه گازسوز باید به یک شیر مصرف مستقل مرتبط باشد.
- ۲) از اتصال دو یا چند دستگاه گازسوز به یک شیر مصرف باید خودداری شود.
- ۳) انتهای شیرهای مصرفی که به دستگاه مرتبط نیست و مورد استفاده قرار نمی گیرد حتماً با درپوش مسدود شود.
- ۴) در صورتی که برای مدت طولانی، کلیه شیرهای مصرف دستگاه های گازسوز باید بسته شوند.
- ۵) در صورت ترک منزل برای مدت طولانی، کلیه شیرهای مصرف دستگاه های گازسوز باید بسته شوند.
- ۶) در شیرهای استاندارد، دسته شیر در حالت باز بودن در امتداد جریان گاز و در حالت بسته بودن عمود بر جریان گاز می باشد
- ۷) در اجاق گازهایی که فاقد شمعک می باشند، از باز کردن شیر اجاق گاز قبل از افروختن کبریت خودداری کنید.
- ۸) در دستگاه های گازسوزی که مجهز به پیلوت می باشند، اگر بعد از باز کردن شیر گاز شعله روشن نشود معلوم است که پیلوت یا تنظیم نیست یا خاموش شده است، در هر حال باید فوراً شیر گاز را بست و به بررسی و رفع علت پرداخت.
- ۹) سعی شود از دستگاه های گازسوزی استفاده گردد که مشعل های آن دارای ترموکوپل باشد.
- ۱۰) به منظور جلوگیری از بازی کردن کودکان با دستگاه های گازسوز، در مواقع عدم استفاده از این وسایل، حتماً شیر اصلی مصرف آنها بسته شوند.
- ۱۱) از وارد آوردن ضربه بر روی اجاق گاز باید خودداری شود، زیرا این عمل باعث سست شدن اتصالات و نشت گاز خواهد شد.
- ۱۲) از سر رفتن غذا، روی اجاق گاز جلوگیری شود.
- ۱۳) از قرار دادن دستگاه گاز سوز در معرض کوران هوا و جریان باد خودداری شود.
- ۱۴) قرار گرفتن اشیا قابل اشتعال در مجاورت بخاری ممکن است سبب آتش سوزی گردد.

شیلنگ های گاز

- ۱) شیلنگ های لاستیکی معمولی در برابر مواد نفتی و گازی به سرعت فاسد می شوند. لذا برای اتصال اجاق و سایر دستگاه ها که استفاده از شیلنگ برای آنها مجاز شناخته شده، به سیستم لوله کشی باید از شیلنگ های لاستیکی تقویت شده که مخصوص گاز ساخته شده است، استفاده شود. طول

- شیلنگ های گاز نباید حداکثر از ۱۲۰ سانتی متر بیشتر باشد. استفاده از شیلنگ های طول برای رساندن گاز به نقاط مختلف منزل بسیار خطرناک است و باید از این کار احتراز نمود.
- ۲) شیلنگ های گاز نباید به هیچ وجه در معرض حرارت اجاق گاز و سایر دستگاه های گاز سوز قرار گیرند.
- ۳) برای محکم کردن شیلنگ های گاز در انتهای لوله گاز و اجاق گاز، باید از بست های فلزی استفاده شود. بدون این بست ها امکان جدا شدن شیلنگ از لوله و خروج گاز وجود دارد.
- ۴) پیچاندن سیم به جای بست باعث بریده شدن و جدا شدن شیلنگ و انتشار گاز خواهد شد.
- ۵) شیلنگ های لاستیکی را باید در چند وقت یکبار مورد بازدید قرار داد تا اطمینان حاصل شود که سوراخ نشده یا ترک بر نداشته باشد یا از محل بست بریده یا سست نشده باشد. توصیه می گردد که شیلنگ های لاستیکی در صورت وجود هر گونه اشکلات ظاهری از قبیل ترک خوردگی تعویض گردد.
- ۶) لوله های فلزی لوله کشی گاز در منزل نیز باید هر چند وقت یکبار بازدید گردد تا در صورت زخمی شدن یا کنده شدن رنگ آنها مجددا رنگ آمیزی شوند.

نشت گاز و استشمام بوی گاز

در صورت نشت گاز و یا استشمام بوی آن، قبل از هر کاری باید دقت کرد که در آن محل هیچ گونه جرقه ای زده نشود، از روشن کردن کبریت، فندک و امثال آن و همچنین از روشن و یا خاموش کردن وسایل برقی، خودداری و دستورات زیر اجرا شوند:

- ۱) فوراً شیر اصلی گاز بسته شود.
- ۲) افراد خانواده از محل آلوده به گاز خارج شوند.
- ۳) در و پنجره ها باز شوند.
- ۴) با تکان دادن حوله پنبه ای مربوط جریان خروج هوای آلوده به گاز تسریع شود.
- ۵) چنانچه محل آلوده به گاز تاریک باشد، برای روشنایی محل از چراغ قوه که در خارج از فضای آلوده به گاز روشن شده، استفاده شود.
- ۶) در صورت بروز هر گونه حادثه منجر به نشت گاز، بدون فوت وقت و با خونسردی کامل با شماره تلفن های پست امداد شرکت گاز (۱۹۴) یا آتش نشانی (۱۲۵) گرفته شود. ضمناً نصب و استفاده به موقع از خاموش کننده های استاندارد در آشپزخانه از ضایعات ناشی از آتش سوزی ها جلوگیری می کند.

وسایل پیشگیری از خطرات گاز

استفاده از وسایل ایمنی زیر چنانچه با استاندارد ملی و یا استانداردهای معتبر جهانی مطابقت داشته باشند، جهت بالا بردن ضریب ایمنی مفید است:

- ۱) گاز یاب (آشکار ساز گاز طبیعی)
- ۲) آشکار ساز گاز مونوکسید کربن

۳) شیر خودکار قطع جریان گاز اضافی (که در اثر شکستگی لوله و یا پارگی شیلنگ گاز عمل می نماید).

۴) شیر خودکار قطع گاز حساس در مقابل زلزله

سایر موارد

- ۱) باید توجه داشت که برای پیدا کردن محل نشت گاز هرگز از شعله کبریت و امثال آن استفاده نشود و تنها با استفاده از محلول صابون یا مایع ظرفشویی نسبت به نشت اقدام گردد. تشکیل شدن حباب علامت نشت گاز است.
- ۲) از جابجا کردن وسایل گازسوزی که مستقیماً به لوله ثابت متصل است باید خودداری کرد، ولی چنانچه این امر لازم باشد برای تیبر محل لوله گاز آن، به موسسه مجاز مراجعه شود.
- ۳) گازبندی اتصالات گاز پس از هر تغییر وضعیت ضرورت دارد.
- ۴) وسایل گازسوزی که به طور ثابت و دائمی در یک محل نصب می شوند، باید به وسیله لوله فلزی به سیستم لوله کشی گاز ساختمان وصل گردند و از جابه جایی آن خودداری شود.
- ۵) در صورتی که قصد توسعه لوله کشی گاز باشد، حتماً این موضوع با شرکت گاز ناحیه در میان گذاشته شود تا ضمن دریافت راهنمایی های لازم، چنانچه نیاز به تعویض رگولاتور و کنتور گاز باشد اقدام گردد.
- ۶) گاهی ایجاب می کند که تغییرات جزئی در لوله کشی گاز منزل انجام شود یا به علت نقصی در سیستم لوله کشی، پاره ای تعمیرات صورت پذیرد، این تغییرات و تعمیرات هر چند به ظاهر ساده باشد، ولی باید توسط اشخاص متخصص یا موسسات صلاحیت دار انجام شود.
- ۷) اضافه کردن دستگاه های گازسوزی که در طرح اولیه پیش بینی نشده است، بدون اطلاع شرکت گاز ناحیه ممنوع است.
- ۸) معایب و نواقص قسمت های مختلف دستگاه های گازسوز هر قدر هم که جزئی باشد، مهم است و برای تعمیر آنها باید فوراً با نمایندگی فروش دستگاه های مزبور و یا تعمیرکاران مجاز تماس گرفته شود.
- ۹) اجاق گاز باید همیشه تمیز گردد، برای این کار باید شیر مصرف را بست و سپس مشعل ها و ضمایم آن را برداشته و کاملاً تمیز کرد و پس از خشک کردن، آنها را در محل خود قرار داد.
- ۱۰) از نصب ابگرمکن گازی در اتاقی که به طور عادی در آن هوا جریان ندارد خودداری شود زیرا باعث کمبود اکسیژن شده و می تواند ایجاد خفگی نماید.
- ۱۱) نصب هر گونه وسیله گازسوز در حمام ممنوع است.
- ۱۲) مسدود شدن دودکش وسایل گاز سوز سبب ناقص گاز و ایجاد گاز خطرناک و مسموم کننده مونوکسیدکربن می شود که این امر باعث خفگی در اثر گاز گرفتگی می گردد.
- ۱۳) باید همواره محل اتصال دودکش به وسایل گازسوز بازرسی و از محکم بودن آن اطمینان حاصل شود.
- ۱۴) در صورتی که بعد از فصل سرما، بخاری جمع آوری شود، حتماً انتهای شیر با در پوش مسدود گردد و در هنگام وصل مجدد از افراد با صلاحیت کمک خواسته شود. برداشتن دسته شیر ۵۰ درصد جلوگیری از حادثه می کند ۵۰ درصد خطر در کمین است.

- ۱۵) هر چند گاه یکبار کلاhek دودکش های وسایل گازسوز بازرسی گردد و چنانچه کلاhek آن افتاده باشد، در محل خود نصب شود.
- ۱۶) کلاhek علاوه بر اینکه از نفوذ باران و برف و افتادن سایر اشیاء و ورود پرندگان به داخل دودکش جلوگیری می کند، در منظم سوختن وسیله گازسوز نیز موثر است.
- ۱۷) لازم است که هوای کافی برای سوختن گاز، به بخاری گازسوز برسد. وجود روزنه های زیر درها برای این منظور مفید خواهد بود.
- ۱۸) در صورتی که به وسیله گازسوز با شعله آبی و پایدار نسوزد و شعله آن زرد و قرمز و یا دارای پرش باشد، باید آن را جدی گرفت، زیرا ممکن است این نقص ناشی از نرسیدن هوا یا تنظیم نبودن فشار گاز باشد.
- ۱۹) در صورتی که جهت هوارسانی به وسیله گازسوز از کانال مرتبط با هوای آزاد استفاده شود، مسدود کردن دریچه های طرفین کانال ممنوع است.
- ۲۰) همیشه شیر کپسول های آتش نشانی شارژ شده را چک کنید تا باز نباشد.
- ۲۱) کپسول آتش نشانی در محل نصب، آموزش های لازم برای استفاده از کپسول داده شود.
- ۲۲) هر گونه تغییر در وسایل و لوازم گازسوز، اعم از اجاق گاز و یا سیستم حرارت مرکزی که موجب افزایش مصرف گاز بیشتر از پیش بینی اولیه شود، مجاز نیست.
- ۲۳) هر گونه تغییر در محل نصب دستگاه های گاز سوز که باعث قرار گرفتن شیرهای مصرف در نقاط غیر استاندارد گردد ممنوع است.
- ۲۴) هر نوع کنده کاری در مسیر عبور لوله گاز در داخل و یا خارج از ساختمان باید با آگاهی از مسیرهای عبور لوله گاز به نحوی انجام شود که به لوله و پوشش محافظ روی لوله هیچ گونه آسیبی وارد نشود.
- ۲۵) شیر اصلی گاز به هیچ وجه نباید بدون اطلاع و هماهنگی کلیه مصرف کنندگان گاز ساختمان بسته شود. وصل مجدد گاز باید با حضور و اطلاع کلیه مصرف کنندگان و پس از حصول اطمینان کامل از بسته شدن اتفاقی این شیر نصب تابلوی هشدار دهنده لازم است.
- ۲۶) محل استراحت و خواب در غیر ساعت فعالیت در املاک تجاری مجاز نمی باشد.
- ۲۷) قبل از استفاده از هر وسیله گاز و نیز در فصل زمستان ابتدا دودکش مربوط را کنترل و از باز بودن مسیر و محکم بودن کلاhek مربوط اطمینان حاصل نمایید.
- ۲۸) به هیچ وجه دریچه تامین هوای تازه را مسدود نکنید.
- ۲۹) از لوله کشی گاز نباید به منظور اتصال زمین استفاده شود.
- *** فرهنگ سازی در زمینه خطرات ناشی از انفجار گاز همه مسئولیم زیرا حادثه اگر اتفاق افتد حد و مرز ندارد همه باید مراقب باشیم و آموزش های لازم به کودکانمان بدهیم.